

Rahoituspäällikkö Timo Ollila
Etelä-Savon ELY-keskus
timo.ollila@ely-keskus.fi

14.8.2019

Asia: Lausunto rakennerahastojen palkkakustannusmalleista

Kiitämme mahdollisuudesta lausua näkemyksemme tulevan EU-ohjelmakauden rakennerahastojen palkkakustannusmallivaihtoehtoihin. On tärkeää, että tulevalle EU-ohjelmakaudelle saataisiin hankerahoitukseen selkeä ja hallinnollista työtä keventävä malli.

Esitetyissä palkkakustannusmalleissa on hyviä ja haastavia puolia. Eniten kannatusta saanut vaihtoehto on esitetty malli numero 3 (palkat tosiasiallisten kustannusten mukaan ja työnantajan sivukulut, lomapalkka ja -raha sekä sairausajan palkkojen osuus kiinteämääräisenä prosenttisuutena (henkilösivukustannuskerroin, HSK) tosiasiallisista palkkakustannuksista).

Kommentoitavassa esityksessä ei kuitenkaan määritellä tosiasiallisten palkkakustannusten laskentatapaa. Se tulisi määritellä selkeästi. Tähän malliin voisi yhdistää tuntitaksamallia soveltaen samaan tapaan kuin Pohjoinen Periferia ja Arktinen -ohjelmassa (NPA) kuluva ohjelmakauden alussa. Mallissa lasketaan viimeisimpään kuukausiansioon perustuva vuosiansio (12 x kk-palkka) ja jaetaan se 1720 tunnilla, jolloin muodostuu tuntitaksa. Kyseessä ei olisi täysin tosiasiallinen palkkakustannus, mutta malli tasaisi kuukausittain vaihtelevaa työaikaä eikä siinä olisi vastaavia haasteita kuin esityksessä olevassa tuntitaksamallissa. Henkilösivukustannukset laskettaisiin tähän päälle kiinteällä HSK-kertoimella.

Tällä hetkellä kiinteä HSK-kertoimen malli on käytössä esim. opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeissa. Tämä malli olisi aidosti yksinkertaistava malli, sillä edellytyksellä, että HSK-kerroin on yksiselitteinen ja riittävä (OKM-hankkeissa HSK 30%). Henkilösivukustannusprosentin lisäksi kannatetaan käyttöön otettavaksi kiinteämääräistä yleiskustannuskerrointa (YK), joka kattaisi muut hanketoiminnasta aiheutuvat kustannukset (YK vähintään 24%). Mallin tulisi olla käytössä ESR-rahoituksen lisäksi myös EAKR- ja MAVI:n rahoitusohjelmissa.

Muista esitetyistä palkkakustannusmalleista nousee seuraavanlaisia huomioita:

- Tilastoon perustuva palkkakustannusten yksikköhintamalli on haastava koska eri perustehtävistä hankkeelle työtä tekevilla on organisaatioissa eri palkkataso. Esim. opettajan työssä toimivalla projektipäälliköllä voi olla eri palkka kuin tehtävään muutoin rekrytoidulla henkilöllä. Tilastokeskuksen taulukko, johon materiaalissa viitataan, ei ollut materiaalin liitteenä.
- Yleisasetusehdotuksen 2021-2027 art. 50(2) perustuva "tuntitaksa" on tietyissä tapauksissa kannatettava ja toinen mahdollisista vaihtoehtoista. Mikäli tuntipalkka lasketaan vuosipalkasta, jossa jakajana opettajilla 1624 tuntia ja muilla 1720 tuntia ja huomioidaan työnantajan sivukulut sekä lomarahaa, niin esitetty malli toimii. Haasteita syntyy, mikäli tämä palkka lasketaan edellisen vuoden vuosipalkasta, johon on tullut muutoksia (esim. palkattomat poissaolot) tai tulee muutoin palkkaan vaikuttavia muutoksia hankkeen aikana. Tässä mallissa myös haasteena se, että

hakemusvaiheessa tulisi tietää tarkalleen keitä hankkeessa työskentelee, millä työpanoksella ja millä palkalla.

- Yleisasetusesityksen 2021-2027 art. 50(1) mukainen "palkka flat-rate" saattaisi toimia esim. yritysryhmähankkeissa tai investointihankkeissa. Malli ei kuitenkaan täysin avautunut kuvauksesta.

Tulevalla EU-ohjelmakaudella on mietitty myös muiden rahoitusohjelmien palkkakustannusmalleja. Yksi kiinnostava on Central Baltic -ohjelmassa mietitty, ennakolta sovittu, joka kuukausi hankkeelle jyvitetty kiinteä prosenttiosuus palkasta (esim. 25%/kuukausi). Työajan ajatellaan hankkeen keston aikana tasoittuvan keskimäärin sille tasolle, joka siitä kuukausittain kirjattuna syntyy.

Yhteenvetona haluamme todeta hankerahoituksen ja -hallinnon keventämistoiveina seuraavaa:

- Rakennerahasto-ohjelmassa tulisi soveltaa henkilösivukuluerrointa (HSK) ja yleiskustannuserrointa (YK), jotta rahoitus kattaisi hanketoiminnasta aiheutuvista kustannukset. Henkilöstökuluihin tulee hyväksyä kaikki hanketoiminnasta aiheutuvat kulut (hankkeiden taloushallinto, kirjanpito ja tilintarkastus, hankeviestintä ja hankejohtaminen). Hanketoiminnasta aiheutuvia matkakuuluja tulisi voida osoittaa välittömiin kustannuksiin, koska hankkeiden toteutus tasapuolisesti maantieteellisesti eri puolilla Suomea aiheuttaa erilaisia kustannuksia.
- Hankesuunnitelman ja -toteutuksen välille aiheuttaa haasteita se, että hankesuunnitelmassa ja rahoitushakemuksessa tulee kuvata hankkeelle työtä tekevät henkilöt, joille hankkeesta voidaan palkkaa maksaa. Lisäksi tällä hetkellä kunkin etukäteen määritellyn henkilön tulee tehdä hankkeelle vähintään kaksi kuukautta työtä, jotta työ katsotaan hankkeelle kuuluvaksi ja voidaan sisällyttää hankkeen hyväksyttäviin kuluihin. Tähän olisi hyvä saada väljyyttä siten, että hankkeen toteuttaja vastaa siitä, että hankkeelle asetetut tavoitteet täyttyvät rahoituksen puitteissa käyttämällä hankkeen kannalta tarvittavia asiantuntijoita ja erityisosaamista joustavasti ilman, että jokainen projektissa toimiva henkilö täytyy erikseen muutospäätöksellä rahoittajalla hyväksyttäväksi.
- Rahoittajan vastuu on määritettävä selkeästi. Nykyisin vastuu on ongelmatilanteessa rahoituksen hakijalla tai hankkeen toteuttajalla, jos rahoittajan edustaja ohjeistaa toimimaan virheellisesti. Rahoitusohjelmien ohjeet ja tulkinnat tulisi olla myös rahoittajien ja alueiden kesken samantyyppiset.
- Työllisyyttä edistävien rakennerahastohankkeiden luokittelu työvoimapolitiittiseksi koulutukseksi mahdollistaisi Kelan, TE-toimistojen ja työttömyyskassojen yhtenäisen tulkinnan työttömien osallistumisesta rakennerahastoista rahoitettavaan toimintaan.
- ESR-hankkeisiin liittyvä henkilötietojen käsittely eli keruu, tallentaminen ja säilyttäminen tulee ratkaista uudella ohjelmakaudella EU:n tietosuojasetuksen mukaisesti ja käsiteltävien henkilötietojen minimiperiaatetta noudattaen. Hankkeiden vaikuttavuuden arvioinnissa tulisi hyödyntää muita mittareita kuin henkilötietoihin perustuvia tietoja.

Suomalaisessa innovaatioekosysteemissä ammattikorkeakoulut vastaavat erityisesti tutkimustiedon ja syntyneiden tuote- tai palveluinnovaatioiden siirtämisestä loppukäyttäjien, kuten yritysten ja työorganisaatioiden, hyödyksi ja käyttöön. Ammattikorkeakoulujen toiminnan luonteeseen kuuluu, että päätoimisen projektihenkilöstön lisäksi myös opetushenkilöstö osallistuu hankkeiden toteuttamiseen ja sitä kautta hankkeissa tehtävä työ integroituu osaksi ammattikorkeakoulujen ja

yhteistyökumppaneiden käytäntöjä sekä yhteiskunnan käyttöön laajemminkin. Samoin opiskelijat osallistuvat osana opintojaan TKI-toimintaan esimerkiksi opinnäytetöiden tai opiskelijaprojektien muodossa ja oppivat samalla työelämässä tarvittavia TKI-toiminnan perusasioita.

Hanketoiminnassa tulisi siis huomioida paremmin myös työ- ja elinkeinoelämän sekä opiskelijoiden mukanaolo tutkimus- ja innovaatioekosysteemeissä ja hanketoiminnan joustavuus tästä näkökulmasta.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry

Petri Lempinen
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja

Tutkimus- ja kehittämisjohtaja, Arenen TKI-valiokunnan sihteeri Anne Ilvonen

anne.ilvonen@karelia.fi

+358 50 311 6314